

مدیریت اکوتوریسم در تالاب میانگران با تعیین ارزش حفاظتی تالاب با استفاده رویکرد مناطق ۶ گانه IUCN

کیانی، شهلا، دهزاد، ب. و رجب زاده قطرمی، ا.، ۱۳۹۰. مدیریت اکوتوریسم در تالاب میانگران با تعیین ارزش حفاظتی تالاب با استفاده رویکرد مناطق ۶ گانه IUCN. مجله تالاب، دانشگاه آزاد اسلامی واحد اهواز، سال دوم، شماره هفتم، بهار ۱۳۹۰، صفحات ۶۵-۷۰.

چکیده

تالابها و اکوسیستم‌های آبی به منابع سرمایه‌هایی گرانقدرند که بر شمردن تمامی ارزش‌های آن‌ها کار ساده‌ای نیست. این اکوسیستم‌های به ظاهر ساده، زیستگاه تعداد کثیری از جانداران هستند که حداقل پرندگان آبی آن‌ها برای شکارچیان، ماهی‌های آن‌ها برای ماهیگیران و لاله‌های مردابی آن‌ها برای توریست‌ها نامی آشنا می‌باشند. تالاب میانگران ایذه در فاصله ۲۱۰ کیلومتری شمال شرقی مرکز استان خوزستان، اهواز، در شمال این شهرستان و با مساحتی بالغ بر ۴۰ کیلومتر مربع و ارتفاعی بین ۸۲۲ تا ۸۲۸ از سطح دریا قرار دارد. تالاب بین طول‌های شرقی جغرافیایی ۴۹° و ۵۰° تا ۴۹° و ۵۴° و عرض‌های شمالی ۳۱° و ۵۱° تا ۳۱° و ۵۵° محدود می‌گردد. این مطالعه با هدف مدیریت اکوتوریسم تالاب با تعیین ارزش حفاظتی تالاب با استفاده رویکرد مناطق ۶ گانه IUCN می‌باشد. شاخص انتخاب IUCN شامل ۳۴ معیار و اصل اقتصادی، اجتماعی، اکولوژیک، منطقه‌ای و عملی است که بر اساس معیارهای سالم و کلارک در ارزش گذاری مناطق مورد نظر این تحقیق بکار رفته است. در این ارزش گذاری کمی، برای حداقل ارزش عدد (۱) و برای حداکثر هر ارزش عدد (۵) در نظر گرفته شده است. در ماتریس مذکور مناطق فاقد ارزش در هر معیار هیچ‌گونه امتیازی از معیار دریافت نمی‌نمایند. در نهایت تالاب میانگران با کسب ۸۷ امتیاز از مجموع ۱۵۰ امتیاز، امتیاز شایستگی عنوان منطقه حفاظت شده ساحلی - دریایی یا پناهگاه حیات وحش را در معیارهای ارزش‌های مربوط به اکوتوریسم در مناطق تالابی کسب نمود.

واژگان کلیدی: اکوتوریسم - تالاب میانگران - IUCN - منطقه حفاظت شده.

مقدمه

تالابها سیستم‌های متعادلی از روابط پیچیده و درون اکولوژیک هستند که با عناصر خود و محیط اطرافشان ارتباط متقابل دارند. تالاب مجموعه منسجم و به هم پیوسته‌ای از گیاهان آبی یا وابسته به آب است که دخالت عوامل طبیعی و غیر طبیعی می‌تواند این انسجام و کیفیت را بر هم زند. تالابها از مهم‌ترین اکوسیستم‌هایی هستند که دارای ارزش‌های زیبا شناختی، تفریحی، اقتصادی، اجتماعی و بسیاری از ارزش‌های دیگر هستند (Elmberg, 1994).

برنامه‌های مدیریتی در مورد تالابها معمولاً با دو هدف کلی طرح ریزی می‌گردند: جلوگیری از ایجاد خسارت ناشی از فعالیت‌های انسانی درون تالاب یا در سرزمین‌های پیرامونی که به شکلی فرایندها و عملکردهای تالابی را تحت تأثیر قرار داده و آن‌ها را با تخریب مواجه کرده و در معرض نابودی قرار داده است؛ و دوّم حفظ و بقای جامعیت سودمندی‌ها و عملکردهای طبیعی تالاب و احیاء و بازسازی عملکردهای تخریب شده که به نوعی نیز تحت تأثیر نفوذ انسان دچار خسران شده‌اند (بهروزی راد، ۱۳۸۵).

تالاب میانگران یک منطقه طبیعی و مجموعه‌ای از جوامع گیاهی و جانوری به ویژه پرندگان بومی و مهاجر و همچنین عوامل زنده موثر بر بوم سازمان تالاب است این تالاب به دلیل داشتن نواحی شاهد مختلف در زمینه پژوهش‌های گوناگون از جمله فرهنگ، علوم اجتماعی، محیط زیست، روابط اکولوژیک، منابع طبیعی دارای استعداد و پتانسیل زیادی در زمینه آموزش و پژوهش می‌باشد و توان بالقوه‌ای

شهلا کیانی^{۱*}

بهروز دهزاد^۲

ابراهیم رجب زاده قطرمی^۳

۱. دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم و تحقیقات خوزستان، دانشجوی کارشناسی ارشد محیط زیست، اهواز، ایران
۲. دانشگاه شهید بهشتی، دانشکده علوم زیستی، تهران، ایران
۳. دانشگاه علوم و فنون دریایی، دانشکده منابع طبیعی دریا، خرمشهر، ایران

* نویسنده مسئول مکاتبات
Sh-kian89@yahoo.com

تاریخ دریافت: ۱۳۹۰/۰۳/۱۹

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۰/۰۵/۰۲

را برای بازدید اساتید دانشجویان و محققین و انجام امور پژوهشی تحقیقاتی دارا است. بر اساس سرشماری که در سال‌های ۸۷-۸۱ صورت پذیرفته است، گونه‌های در خطر تهدیدی از قبیل اردک سر سفید (تعداد این پرنده در سال ۱۳۸۳، ۴ قطعه و در سال ۱۳۸۴، ۱۰۸ قطعه و در سال ۱۳۸۶، ۲۷۰ عدد بوده است)، عروس غاز در منطقه تالاب مشاهده شده است و همچنین بر اساس آمار سال ۷۹-۷۸ اردک مرمری و غاز پیشانی سفید کوچک (پرنده زمستان گذر کمیاب) که در فهرست IUCN قرار دارند، در منطقه تالاب مشاهده گردیدند. میانگرن به دلیل دارا بودن ارزش زیباشناسی (به دلیل داشتن چشم اندازه‌های بسیار زیبا)، ارزش تاریخی، ارزش آموزشی و... هر ساله پذیرای شمار زیادی از افراد در سطح مختلف می‌باشد. زمین‌های عمومی در اطراف تالاب وجود دارد که در ناحیه شمال و غرب تالاب حدود ۲۰۵۰ واحد از اراضی مستعد قابل کشت وجود دارد که عمدتاً همه ساله به زیر کشت محصولات مختلف از قبیل جو، برنج و ... برده می‌شود (احمدپور، ۱۳۸۷). "کنوانسیون رامسر" اولین معاهده جهانی بین دول است که بر موضوع حفاظت از تالاب‌ها و استفاده پایدار از منابع طبیعی اشاره دارد. مطابق این کنوانسیون کشورهای عضو موظفند ضمن تهیه فهرستی از تالاب‌های با اهمیت بین‌المللی در کشور خود تحت عنوان "لیست رامسر"، به استفاده بخردانه از آن‌ها بپردازند. تاکنون (تیرماه ۸۸)، بیش از ۱۷۵۲ تالاب با مساحت حدود ۱۶۱۲۱۶۵۲۲ هکتار با عنوان تالاب‌های مهم بین‌المللی، توسط اعضاء کنوانسیون طراحی شده‌اند. لازم به ذکر است که تاکنون کشور ایران ۲۳ تالاب بین‌المللی را در این کنوانسیون به ثبت رسانیده است (بهریزی راد، ۱۳۸۵). تالاب از نظر لغوی (wetland) (اراضی خیس) و در فارسی از دو کلمه تال و آب گرفته شده است که تال لغت هندی به معنای آبگیر است. تالاب ناحیه‌ای از مظاهر طبیعی و خدادادی است که در روند پیدایش، خاک آن توسط آب‌های سطحی و زیرزمینی به صورت اشباع شده درآمده و در طی یک دوره‌ی کافی و تحت شرایط عادی، محیطی طبیعی تشکیل داده است و دارای توالی زیستی می‌باشد. این مجموعه دارای جوامعی از گیاهان و جانوران ویژه است که امکان سازگاری در چنین شرایط اکولوژیکی را دارا می‌باشند (مجنونیان، ۱۳۸۱).

IUCN؛ مجموعه‌ای از شش طبقه مدیریتی منطقه حفاظت شده را تعریف کرده که بر اساس هدف اولیه مدیریتی می‌باشد خلاصه آن‌ها به شرح زیر می‌باشد (Ramsar Handbooks for the wise use of wetlands, 3rd edition, 2007):

طبقه I: ذخیره گاه طبیعی:

طبقه Ia: ذخیره گاه طبیعت محدود شده: منطقه حفاظتی می‌باشد که اساساً برای علوم طبیعی اداره می‌شود. طبق تعریف منطقه بزرگی از عرصه خشکی یا دریایی باشد که دارای اکوسیستم‌ها یا گونه‌های نمونه یا استثنایی بوده و از سیمای زمین شناسی و فیزیولوژیکی نمونه یا استثنایی برخوردارند. این نوع مناطق ابتدا برای پژوهش‌های علمی یا نظارت زیست محیطی احداث می‌شوند.

طبقه IB مناطق بکر و مهار نشده: مناطق حفاظت شده‌ای که اساساً برای حفاظت طبیعت وحش تحت مدیریت قرار می‌گیرند. طبق تعریف مناطق بزرگ دست نخورده یا بسیار کم دست خورده اعم از خشکی یا دریا هستند که ویژگی‌های طبیعی خود را حفظ کرده و تحت تأثیر سکونت دائمی یا فعالیت‌های معیشتی قابل توجه مردم قرار ندارند. این مناطق صرفاً برای حفظ شرایط طبیعی تحت نظارت و مدیریت قرار می‌گیرند.

طبقه II پارک ملی:

منطقه حفاظت شده‌ای می‌باشد که اساساً برای حفظ اکوسیستم و تفریح اداره می‌شود. طبق تعریف منطقه طبیعی از زمین و یا دریا می‌باشد که برای موارد زیر کنار گذاشته می‌شود. حفظ یکپارچگی یک یا چند اکوسیستم برای نسل‌های حاضر و آتی. حذف هر گونه بهره برداری یا سکونت زیان آور که موجودیت منطقه را به مخاطره می‌اندازد. فراهم آوردن فرصت‌های لازم برای استفاده‌های معنوی، علمی، آموزشی، تفریحی و جهانگردی که تمام آن‌ها بایستی از لحاظ محیطی و فرهنگی سازگار باشد.

طبقه III آثار طبیعی:

منطقه حفاظت شده‌ای می‌باشد که اساساً برای حفاظت سیمای ویژه اداره می‌شود. طبق تعریف منطقه‌ای است که شامل یک یا چند سیمای ویژه طبیعی یا فرهنگی می‌باشد. ارزش‌های منحصر به فرد و استثنایی این پدیده‌ها به خاطر کمیابی، کیفیت زیبایی شناسی و یا اهمیت فرهنگی آن‌هاست.

طبقه IV منطقه تحت مدیریت برای زیستگاه و گونه‌ها:

منطقه حفاظت شده‌ای است که اساساً برای حفاظت مداخله‌ای مدیریتی اداره می‌شود. طبق تعریف منطقه‌ای از خشکی و دریا که به خاطر اهداف مدیریت و تضمین نگهداری زیستگاه‌ها یا تأمین نیازهای گونه‌ها به دخالت فعال انسان نیاز دارد.

طبقه V چشم انداز خشکی و دریایی حفاظت شده:

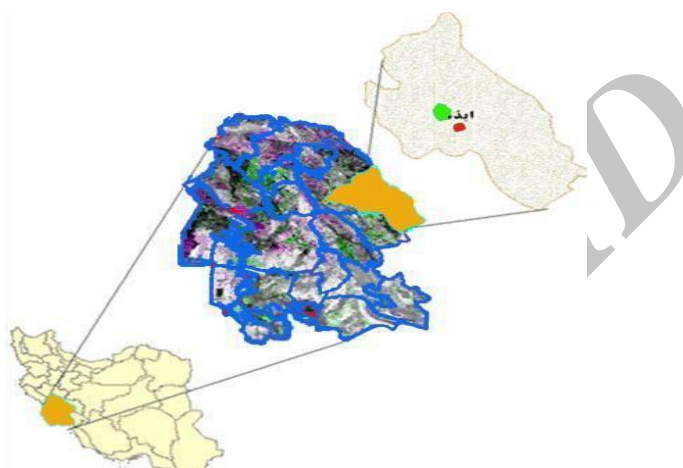
منطقه حفاظت شده‌ای می‌باشد که اساس برای حفاظت چشم انداز دریا و خشکی و تفرج اداره می‌شود.

مروری بر وضعیت موجود تالاب‌های ایران نشان می‌دهد که بسیاری از آن‌ها در اثر عدم وجود شاخص‌های مدیریتی، مدیریت غیر کارا، بهره برداری نامعقول، تغییر کاربری و تبدیل زمین‌های تالابی، سد سازی، شکار بیش از حد توان تحمل، کم آبی و خشک سالی، اجرای طرح‌های عمرانی، وارد کردن گونه‌های گیاهی و جانوری غیر بومی، انجام طرح‌های توسعه‌ای در تالاب‌ها، استفاده از آب تالاب‌ها، سبب از بین رفتن تالاب‌های ایران شده است. ۱۳ تالاب از ۲۳ تالاب بین‌المللی تثبیت شده در کنوانسیون رامسر در فهرست مونتره (تغییرات شدید اکولوژیکی) ثبت شده‌اند (بهروزی راد، ۱۳۸۵). در پروژه‌های تحت عنوان ارائه راهکارهای مدیریتی و ارزشگذاری زیست محیطی و درجه بندی حفاظتی جزیره "مینو" ارائه شده است. هدف اصلی از این تحقیق، بررسی امکان و ایجاد و یا معرفی منطقه حفاظت شده ساحلی در جزیره مینو می‌باشد و از معیارهای IUCN در راستای رسیدن به این هدف استفاده گردید؛ و در نهایت از چهار منطقه مورد مطالعه، دو منطقه بیش از نیمی از کل امتیازات را کسب و حایز اهمیت برای شرایط حفاظت، شناخته شدند (یاوری، ۱۳۸۴). تحقیقی با عنوان رتبه بندی حفاظتی منطقه ساحلی کشور مطالعه موردی (درجه بندی زیستگاه‌های ساحلی دریایی خزر) صورت پذیرفته است. در این تحقیق با استفاده از ۱۵ معیار اصلی و ۲۳ معیار فرعی مندرج در روش تلفیقی IMO- IUCN - Salm and Price رتبه بندی حفاظتی مناطق ساحلی و از جمله تالاب خلیج گرگان - تالاب گمیشان - پارک ملی بوجاق و پناهگاه حیات وحش لوندویل کمترین امتیاز را از بین مناطق مورد ارزیابی کسب نمودند (مجنوبیان و دانه کار، ۱۳۸۶). تحقیق تحت عنوان مقایسه عملکرد متدولوژی‌های مختلف ارزیابی و به منظور تعیین مناطق تحت حفاظت نوار ساحلی استان خوزستان (نوار ساحلی اروند) صورت پذیرفته است. در این تحقیق نیز از متدولوژی تلفیقی IMO IUCN - Salm and Price جهت حفاظتی اعلام کردن نوار ساحلی اروند استفاده شد و در نهایت ناحیه ساحلی اروند با کسب ۹۹ امتیاز از مجموع ۱۵۰ امتیاز شایستگی عنوان منطقه حفاظت شده ساحلی - دریایی یا پناهگاه حیات وحش ساحل - دریایی را کسب نمود (امیدی، ۱۳۸۶). کاربری‌های موجود در اطراف تالاب، باعث تخریب عرصه‌های تالابی می‌شود، تغییرات پوشش گیاهی، جانوران، پرندگان، ماهیان، در نهایت با توجه به شرایط منطقه و عوامل موثر در تخریب اکوسیستم تالاب میانگران و راهکارهای مدیریتی مناسب جهت کاهش تخریب و بهبود وضعیت فعلی و مدیریت اکوتوریسم مورد بررسی قرار خواهد گرفت.

مواد و روش‌ها

تالاب میانگران ایذه در فاصله ۲۱۰ کیلومتری شمال شرقی مرکز استان خوزستان، اهواز واقع شده است. این تالاب در شمال این شهرستان و با مساحتی بالغ بر ۴۰ کیلومترمربع و ارتفاعی بین ۸۲۲ تا ۸۲۸ از سطح دریا قرار دارد. تالاب بین طول‌های شرقی جغرافیایی ° ۴۹ و ° ۵۰ تا ° ۴۹ و ° ۵۴ و عرض‌های شمالی ° ۳۱ و ° ۵۱ تا ° ۳۱ و ° ۵۵ محدود می‌گردد (احمدپور، ۱۳۸۷). در محدوده مطالعاتی پرسشنامه‌ای تهیه و کلیه اطلاعات مربوط به تالاب در آن لحاظ گردید که ۱۰۰ نمونه از جامعه آماری ۱۰ روستای اطراف تالاب میانگران را در بر گرفته است. بازدیدهای میدانی و جمع آوری اطلاعات از تاریخ خرداد ۱۳۸۹ تا اسفند ۱۳۸۹ انجام که مدت این تحقیق ۹ ماه بوده است. در طی این مدت ۱۰ مرتبه بازدید جهت تکمیل پرسشنامه‌ها و عکسبرداری از وضعیت‌های مختلف تالاب از نظر کشاورزی، حضور پرندگان، تعداد گردشگران، وضعیت آب تالاب از نظر میزان پر و کم آبی صورت گرفت. پرسشنامه شامل سوالات ویژگی‌های تالاب بوده است که به صورت طبقه بندی شامل کلیه خصوصیات تالاب بر اساس نمایه‌های زیست محیطی طرح و روایی آن محاسبه شد. پردازش داده‌ها، تحلیل آماری، مراکز مهم اقتصادی- اجتماعی، مراکز جمعیتی، راه‌های ارتباطی، پوشش گیاهی، حیات وحش، انشعابات نیرو، عبور و

مرور ترافیک در منطقه، زیر ساخت ها و ... جمع آوری و مورد ارزیابی در روش تلفیقی سالم و کلارک روش IUCN قرار گرفت. شاخص انتخاب IUCN شامل ۳۴ معیار و اصل اقتصادی، اجتماعی، اکولوژیک، منطقه‌ای و عملی است که در ارزش گذاری مناطق مورد نظر این تحقیق بکار رفته است. در این مرحله با استفاده از روش چک لیست سنجشی، معیارها و ارزش‌های اقتصادی، اجتماعی، اکولوژیک و عملی مناطق ارزش گذاری گردیده و تمایز مناطق به طور واضح و شفاف‌تری مطرح شده است. در این ارزش گذاری کمی، برای حداقل ارزش عدد (۱) و برای حداکثر هر ارزش عدد (۵) در نظر گرفته شده است. در ماتریس مذکور مناطق فاقد ارزش در هر معیار هیچ‌گونه امتیازی از معیار دریافت نمی‌نمایند. در نهایت امتیاز معیارهای متفاوت مناطق بدست می‌آید و پس از آن امتیاز معیارهای متفاوت جمع بندی می‌شود و اولویت‌ها مشخص خواهد شد (Silva, 2005).

شکل ۱: موقعیت تالاب میانگران در ایران و استان خوزستان (مقیاس ۱:۱۵۰۰۰۰۰)
(اقتباس از سازمان نقشه برداری استان خوزستان، ۱۳۸۶)

نتایج

بعد از مشخص شدن معیارهای اصلی و فرعی و امتیاز دهی آن‌ها، جمع بندی نهایی برای مشخص شدن درجه اهمیت معیارها بر اساس جدول شماره ۱ صورت می‌گیرد و تالاب با ارزش‌های چندگانه خود امتیاز مشخصی را کسب نموده و به این ترتیب جایگاه و منزلت آن معین می‌گردد. یعنی بر حسب امتیاز، درجه منطقه برای عنوان منطقه حفاظت شده اعلام می‌شود.

جدول شماره ۱: امتیاز دهی نهایی برای عنوان منطقه (Salm and Price – IMO Iucu)

امتیاز	عنوان منطقه (درجه)
۱۲۰-۱۵۰	منطقه عنوان پارک ملی ساحلی - دریایی را کسب می‌نماید.
۸۰-۱۲۰	منطقه عنوان منطقه حفاظت شده ساحلی - دریایی یا پناهگاه حیات وحش را کسب می‌نماید.
۵۰-۸۰	منطقه عنوان منطقه حساس ساحلی یا دریایی را کسب می‌نماید.
۰ < ۵۰	منطقه عنوان منطقه آزاد (منطقه با حساسیت کم) را کسب می‌نماید.

در خصوص نتایج پرسشنامه مشخص گردید که ۹۰ درصد گردشگران به حضور سازمانی حفاظتی در تالاب نظر مثبت دارند همچنین ۷۴ درصد برنامه ریزی در حفظ محیط و مدیریت استفاده از اراضی پیرامونی تالاب و ساختار زیست محیطی آن نظر دادند، در نهایت بین ۵۸ تا ۶۷ درصد بازدید کنندگان به محیط زیست تالاب به ترتیب اولویت شامل، خود تالاب، پرندگان، محیط گیاهی و جنگلی اطراف آن، ترکیب کلی تالاب و وجود نمایه‌های تاریخی و فرهنگی حاشیه تالاب اشاره کردند.

بر اساس معیار های مختلف IUCN در نهایت تالاب میانگران با کسب امتیاز ۸۷ از ۱۵۰ امتیاز، شایستگی عنوان منطقه حفاظت شده ساحلی - دریایی یا پناهگاه حیات وحش را (بر اساس جدول شماره ۲) کسب می نماید.

جدول شماره ۲: اولویت بندی امتیازات تالاب میانگران در سال ۱۳۸۹

معیار	امتیاز کسب شده	حداکثر امتیازات	معیار	امتیاز کسب شده	حداکثر امتیازات
جغرافیایی زیستی	۱	۵	تنوع آبزیان	۳	۵
بکر بودن	۳	۵	آبزیان در معرض خطر انقراض	۰	۵
بی همتا بودن	۵	۵	آبزیان در خطر تهدید	۰	۵
وابستگی	۵	۵	تخم ریزی آبزیان	۰	۵
ارزش زیستگاه	۳	۵	پرورشگاه آبزیان	۰	۵
تنوع زیستگاه	۵	۵	عوامل تهدید گروه اول	۳	۵
گستره زیستگاه	۵	۵	پرندهگان در معرض خطر انقراض	۰	۵
یکپارچگی زیستگاه	۴	۵	پژوهش و پایش	۳	۵
بهره برداری انسانی	۳	۵	پرندهگان در خطر تهدید	۵	۵
اهمیت اقتصادی	۳	۵	عوامل تهدید گروه دوم	۵	۵
ارزش زیبایی شناسی	۳	۵	تنوع پرندهگان	۵	۵
اهمیت تفریحگاهی	۳	۴	زادآوری پرندهگان	۵	۵
امکانات و زیرساخت های گردشگری	۵	۵	جمعیت پرندهگان	۵	۵
سابقه حفاظت	۰	۵	یادمان های تاریخی - فرهنگی	۳	۵
ارزش آموزشی	۳	۵	مجموع امتیازات کسب شده = ۸۷ از امتیاز ۱۵۰		

بحث و نتیجه گیری

تالاب میانگران با فرارگیری در منطقه ای باستانی با قدمت تاریخی که نشان از اهمیت حفظ آن را در نسل های قبلی نشان می دهد این نتیجه را تایید می کند که باید آن را تنها یک پدیده زیست محیطی تلقی نکرده و به عنوان میراث گران بهای گذشته طبیعت حفظ نماییم. وجود تالاب میانگران با کاربری های مختلف بررسی شده در فصل نتایج لزوم حفظ و ارائه برنامه مدیریت زیست محیطی جدی را می طلبد. تالاب میانگران که به عنوان زیستگاه پذیرای بیش از هزاران پرنده مهاجر و بومی آبی و کنار آبی در منطقه جغرافیایی که بین استوا و سبیری قرار گرفته و انتخاب طبیعی پرندهگان که بی شک در طول سالیان بر اساس وجود قابلیت های مهمی بر وجود زیستگاه امن، دارای مواد غذایی مناسب، مکانی جهت تولید مثل با حاشیه های امنیتی، وجود مواد غذایی برای جمعیتی بسیار و متنوع از پرندهگان، تنوع در گونه های گیاهی و جانوری آبیان دلیلی بی شائبه در خصوص توجه به این زیستگاه ارزشمند طبیعی می باشد چرا که در طبیعت همیشه جانوران انتخاب را بر اساس موجودیت و قابلیت ها انتخاب می کنند و تالاب میانگران این قابلیت را که اگر توجه مدیریتی مطلوب و موثر داشته باشد می تواند علاوه بر احیا تاریخ دیرین طبیعی و با شکوه خود به عنوان یکی از مناطق با ارزش اکولوژیکی، اجتماعی و اکو توریسمی همچنان مطرح بوده، دارا باشد. بر اساس بررسی ها و نتایج حاصل از این تحقیق مشخص گردید که پوشش و گونه های گیاهی تالاب و آب تالاب در امر جذب و حفاظت پرندهگان مهاجر و بومی نقش بسزایی دارد این نتیجه در مقایسه با تحقیقی که در سال ۲۰۰۰ توسط Amozaga و همکاران در کشور هلند و اسپانیا به طور مشترک انجام گردید مشابهت و همسویی دارد در این تحقیق با هدف تشریح یک دیدگاه عملی در مورد عملکردهای زیستی تالابی و اجرای آن ها در سیاست های حفاظتی شکل گرفت. به این منظور کلیه خط مشی های معرفی شده در کنوانسیون رامسر و اتحادیه اروپا و IUCN در موضوع حفاظت از پراکنش پرندهگان آبی مورد آزمون قرار گرفت؛ و در انتها مسیر اصلی به عنوان خط مشی های آزمون شده در جهت تضمین حفاظت از پرندهگان معرفی گردید. طی بررسی های میدانی و بر اساس گزارشات و مستندات موجود در طرح ها و مطالعات انجام شده و بر اساس نظر سنجی از کارشناسان بر روی تالاب میانگران مشخص

گردیده که کشاورزی حاشیه تالاب به علت عدم وجود زهکش به عنوان یکی از عوامل آلودگی و اختلال در سلامت حوزه آبی تالاب مطرح می‌باشد که علاوه بر اثر گذاری در سلامت پیکره آبی تالاب در امر تخریب زیستگاه جانداران آبی و حیات و تولید مثل آن‌ها نقش داشته و با وجود امر کشاورزی و استفاده از سموم آفت و علف کش و ورود آن‌ها به تالاب باعث مرگ آبزیان و پرندگان و نیز نابودی گیاهان تالابی گشته که این موضوع بر سیمای طبیعی زیبایی و حفظ ارزش زیستگاهی آن برای زیستمدان مربوطه تأثیر بسیار نامطلوب گذاشته و خواهد گذاشت که لذا این نیاز به اقدامی قاطع در امر جلوگیری از تخریب بیش از حد و احیا تالاب را می‌طلبد. این نتیجه مشابهت دارد با طرحی که توسط Satoris و همکاران در جنوب غربی آمریکا در سال ۱۹۹۰ انجام پذیرفت، که به مطالعه فرآیندهای درونی تالاب در تصفیه فاضلاب‌های ورودی پرداخته است، در زمان تحقیق، کیفیت آب، هیدرولیک، دمای آب، شیمی خاک، اکسیژن قابل دسترس، جوامع میکروبی و پوشش گیاهی هر بخش به عنوان تأثیر گذارترین فاکتورها در تصفیه تالابی مورد مطالعه قرار گرفتند. نتایج این بررسی نشان داد مدیریت پوشش گیاهی به عنوان معیار کارآمدی در جهت نیل به تصفیه مناسب و پایدار به عنوان عملکرد قابل توجه یک تالاب می‌باشد. در این طرح که نتایج آن تا سال ۲۰۰۵ مورد استفاده قرار گرفت، مشخص شد، گیاهانی که بستر آن‌ها آب‌های کم عمق حاشیه تالاب است تأثیر به سزایی در ارتقاء عملکرد تصفیه تالاب دارند. در خصوص تالاب میانگران با توجه به پارامترهای ارزشی سالم و کلارک که در ارزشگذاری آن استفاده شده است مشخص گردید که تالاب بر اساس آن‌ها در خصوص حضور و وجود پرندگان از نظر تعداد، گونه‌های موجود، گونه‌های حائز اهمیت در لیست IUCN، بیشترین امتیاز را کسب کرد که این نتیجه با نتایج پرسشنامه در خصوص گزینه مورد علاقه گردشگران کاملاً همخوانی داشته است. همچنین وجود حاشیه‌های گیاهی و جنگلی در اطراف آن نیز از موارد قابل اهمیت در تالاب می‌باشد.

منابع

- احمدپور، گ.، ۱۳۸۷. ارزیابی اکولوژیک تالاب میانگران ایذه با تاکید بر جنبه‌های حفاظتی، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم تحقیقات اهواز.
- امیدی، ه.، ۱۳۸۶. مقایسه عملکردهای متدولوژی‌های مختلف ارزیابی تعیین مناطق تحت حفاظت نوار ساحلی استان خوزستان، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم تحقیقات اهواز.
- بهریزی راد، ب.، ۱۳۸. معضلات و مشکلات تالاب‌های ایران و شاخص‌های مدیریتی اکوسیستمی آن‌ها، ارائه سومین همایش ملی بحران‌های زیست محیطی ایران و راهکارهای بهبود آن‌ها، ۶-۸ دی ماه.
- مجنونیان، ه.، ۱۳۸۱. مناطق حفاظت شده ساحلی - دریایی (ارزش‌ها و کارکردها)، انتشارات سازمان حفاظت محیط زیست، چاپ اول صفحه ۱۶-۲۸.
- مجنونیان، ه. و دانه کار. الف.، ۱۳۸۶. معیارهای پیشنهادی برای ارزیابی مناطق ساحلی دریایی به منظور تعیین مناطق حفاظت شده ساحلی - دریایی ایران، مطالعه موردی ارزیابی مناطق ساحلی خزر، مجله محیط شناسی شماره ۳۵.
- یاوری، ع.، ۱۳۸۴. ارائه راهکارهای مدیریتی و ارزشگذاری زیست محیطی و درجه بندی حفاظتی جزیره مینو، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم تحقیقات اهواز.
- سازمان نقشه برداری استان خوزستان.، ۱۳۸۶. پلات‌های ۱:۱۰۰۰۰۰ مناطق استان.
- Amozaga.H., 2006. Decision Support for Participatory Wetland Decision-Making, Ecological.
- Buytaert, W., 2006. Human Impact on the Hydrology of Andean Paramos, Earth-Science Reviews, Valume79, Issues 1-2, November 2006, Pages:53-72.
- Ramsar Handbooks for the wise use of wetlands, 3rd edition., 2007. vol. 16. Ramsar Convention Secretariat, Gland, Switzerland.
- Elmberg, J. Nummi, H. Poeysa, and Sjoeborg, k., 1994. Relationships between species number, lake size and resource diversity in assemblesay of breeding water fowl. J. Biogeogr, vol. 21 (1): 75-84
- Silva.C., 2005. The Modelling and Analysis of Neotropical wetlands; focuse on Esteros del Ibera, Ecological. Modeling, Valume168, Issue1, 25 July 2005, Pages:85-97.
- Storis.J., 1991. Managing Vegetation on Surface-flow waste water-treatment Watlands for Optimal treatment Performance, Ecological Engineering, Valume 25, Issue5, pages:583-593.